

ACC. NR. 2445

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: W. Richter
Härad: VEMMENHÖG S' Adress:
Socken: SKURUP Berättat av: Mor Ljungberg
Uppteckningsår: Född år i SKURUP

Uppteckningen rör Se Reg. Sid. 1

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland Socken: Skutumpah

Fullständigt namn: Mr Ljungberg

Född den _____ år _____ på _____
(gård eller by)

i _____
(socken och landskap)

Yrke: _____ Bisyssla: _____

Bosatt å följande platser: _____
(socken, landskap; tid)

Bor nu (vid Folksamhögskolan) Skutumpah
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: _____ född _____

Moderns namn: _____ född _____

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? _____ b) modernet? _____

Närmare upplysningar om släkten: _____
(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)

Sagesmannens barndom: _____
(el. upptecknarens) (sysselsättning, syskon)

skolgång _____

Läsning:

(böcker, tidningar m. m.)

Resor:

Har sagesmannen sina hägkomster efter vissa personer? Vilka?

(el. upptecknaren)

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar: Mor Ljungberg tar emot elever vid folk-
läskolan som arrangerar lektioner. Är givig och värd och
intresserad av gammal tradition. B.l.a. Under åren förvärvat
brev o. d. efter sina föräldrar från deras ungdom (se reproduktionen)
Fjärde medger inte tiden utspädd för att vara ganska lång, då
jag inte minns mig där under skolgångstiderna.

Död den

(år och dag)

Ant. av

Dessa uppgifter ha insänts av:

William Persson

(namn och fullständig adress)

H. Torg. 35 a. Lund år 1929

2. I: Må livets stormar med sin fasa, för dig o, Engel aldrig rasa.....
3. I: När stilla Frid i mina känslor blandas och ögat fylls av glädjens tår.
5. I: Gratulation på födelsedag: Jag för Ahlmis dygd och gläns.....
7. I: En ny sång: Hör du min älskade Make, som här i afton är.....
10. I:f Spinnevisa: Rocken snurrar och lampan brinner....
11. I:f En vacker höstvisa: En tillfällig visa jag önskar att sjunga....
15. M:e Linberedning.
16. N:a Julgran, julaspöge, julaknudan.
16. U:h Ljustöpning.
18. N,b Fastlagsgille /"Kövebal"/. "Taga ringen"
21. N:b Majvisa: God afton om ni hemma är.....

2445

J.
2.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Må Lifvets stormar med Sin Fasa,
för dig O! Engel alldrig rasa.
men må Till Lifvets Sista qväll,
Du Lefva Lycklig, nöjd ock Säll!

Må livets stor-
mar med sin Fas

En vän, som genom lifvets Skiften
dig följer jämt på Lifvets Haf
och Gjuter Suckande på griften
en tår O! Hulda på din graf.

Må alldrig dina Tårar Strömma
men må du Blott om kärlek drömma
ock drömma om din dröm igen
i Skötet av en trogen vän.

L-n M-ö 1857.

J. 1
3.

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När stilla Frid i mina känslor blandas
och ögat fylls af glädjens Tår
då är det du, Som i miytt hjärta andas
En Salig Fläkt från evighetens vår.

När stilla frid..

Och när jag sent hänryckt af nattens slummer
Försmäktar i en Suck af Himmelskt väl
då är det du, vars kärlek jag Förnimmer,
du Sjelv Spelar Harpan i min själ.

Glad nu jag därför genom lifvet Tågar
om vägen än är klädd i skrud
O, vad blomster S nn ock lågar
när du är med mig, kärleksrike Gud.

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Och när jag sent i aftonstunden kommer
och klappar på eräddörr med åldrig hand
Låt upp för mig, det är ert Barn, Som kommer
Från resan af det Storm-bebodda Land.

Tag mot mig, huldt och vänligt Härbägersa
den trötta wandrarn i ert stilla Bo
och Skicka mig ifrån ert Hem ej mera
i Fädrens hus är Bäst att Bo.

Slut Latin.

Östra Torp den 29 de October 1857

M.C. Lundgren.

2445

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

L. 1.
5.

Gratulation på Ahlmi. Hanssons Födelsedag d. 17de December 1852.

Jag för Ahlmis dygd och glans
Jag till de gröna fälten hastar
för att där knyta en Blomsterkrants
och värnadsfullt för hennes fötter kasta.

Förgäfves ur din åsyn tagen
Mig blott din tanke unnas mer
I dina spår af minnet dragen
Jag endast dig i världen ser.

Af din hulda, klara blick jag lärde
att du icke ser till gåfvens värde
men till viljans goda menong blott
Edel vänskap värdet aldrig mäter
ser till offret men dess tyngd förgäter
så i stort som smått.

2445

2.
6.

Om när du blicken sänker
på detta lilla blad.
Du dervid på mig tänker
då blifver jag så hjertligt glad.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gifvit af en vän.

2445

L. 1.
7.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En ny sång (Avskrift efter Magnus Christian Lundgren)

Hör du min älskade Make

som här i afton är.

Min Sång du ej Försmår.

Wad jag av dig begäre vill

giv mig din hand därtill.

Det endeste jeg begäre vill

ditt ungeste hjerte är

Så hader du ej bättre

Som du kan give mig.

Slå kuns de andre Fele

utav ditt ungeste hjerte

och älske mig igun.

Här är jeg i afton

bland mången Flickor Skön

2445

8²

men du är dock den endeste
jag kan kalle för min vän.
Wist om du Feler mig slår
Så är du ock den der mig wäller
Jeg straxt till grafven går.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

War afton när jeg somnar
Så drömer jeg om dig.
War morgon när jeg wakenar
så tänker jeg på dig.
Mig synes vart jeg går
En klingendes röst ock stämme
Som alltid för mig står.

Dina rosenröda kinder
dertill den Söte mund
ack, Låtom oss nu Samlas
uti vårt äckte stånd
Jeg skall lära dig Så tro
här Skall ingen bättre älska dig
än jeg uppå vår jord.

Nu slutar jeg min vise
För klockan dem är Tri
En avskedskyss jeg Tage vill

Sen bjuder jeg Farväl med dig
kan du ej förlåte mig
som sitter vid din Side
Så må du Skämme dig.

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3.

9.

Slut Latin
Flickan är min.

Skrivet i Östra Torp
d. 29 de October 1857.
M.C. Lundgren.

2445

J:f
10

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Spinnevisa (2 vers).

Rocken snurrar och lampan brinner.
Vinterkvällen är så lång.
Som en rök den snart försvinner
Under munterhet och sång.

Denna veckan går som mången.
Sönda blir det snart igen.
Då jag till körkan gånger.
Råkar där min trogne vän.
Hej sjong hopp faderalla!

.....

Den visan sjöng Mor Ljungbergs mor ofta, då
hon var liten.

Spinnevisa

Rocken snurrar.

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

J. f.

11.

En vacker höstvisa

En tillfällig visa jag önskar att sjunga
den visan bör höras av gamla och unga
af män ock af qvinnor af stora och små
ty visan omtalar, hur man nu får slå.

Det räcker ej länge med pigor och drängar
att sköta arbetet uppå våra ängar
ty bönderna ropa till alla hallå!
Tag lien på axeln kom med ut och slå!

Skomakaren uppstår och kastar båd'syl
och läder och lästen, och ryktaren prylen
De skaka sitt skägg och i marsch båda två
med lien på axeln går ut för att slå.

En tillfällig
visa jag önskar
att sjunga...

Och skräddaren sätter i hast bort maskinen
så snart han får del utaf bhöabulletinen
och låter sitt gamla yrke anstå
tar lien på axlen går ut för att slå.

Och avartaste smeden han stannar med bälgen
och säger godvilligt : Om fler I ej täljen
jag får ert arbetarantal öka på
ta lien på axeln och komma och slå.

Och snickaren hyflar och spänner upp sågen
han hösta ock skall men vill vänta till rågen
blir mogen. Men bönderna säga - gå på!
Tag genast i lien. Kom ut med och slå.

Men tjejer och tjejer som äro så snälla
de klappas på kinder, och kyssarna smälla
sen niga de näpet och skynda på ta
att räfsa upp höet, som karlarna slå!

Och den som ej någonsin arbeta gitter
men helst uppå stolen i stugorna sitter

och hälst vill på pojkarnes ryggtäflor klå
han får nu ta lien och gå ut och slå.

När alla ej komma de budade folken
Man sade då till mig: Du får vara tolken
att byda dem upp var och en som kan gå
att fatta i lien och hjälpa oss slå.

Så måste jag omkring i bygderna springa
på dörrarna knacka, i klockorna ringa
till alla så många som jag kunde nå
jag sade: Tag lien! Kom ut med och slå!

Jag träffade först dem, som lösa från sorgen
och mat fria vanka omkring uppå torgen
samt hälst varje dag endast fåfänga gå
och sade: Ta lien! Gån ut för att slå!

Till den, som blott reser och snokar upp gille
och brännvinsgöken, så att han får dille
Med dig än en gång jag nu räfst hålle må
om du ej tar lien och hjälper oss slå!

Med slagtarn, som stod der och rista upp stuten
jag ej konversera, blott tog en om snuten
Han meningen fatta': Stå ej der och flå
Tag lien på axeln! Gå ut med och slå!

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På Lisen, som tvättande stod där i luten
uppvridande kläder och klappande kluten
jag sjöng blott i örat så: Trallalå!
och hon till att räfsa, vad männerna slå.

Så skyndade alla, men främst uti teten
der gick "skäggemummer", den olycksprofeten
som helst vill till människans undergång spå
han skulle på ängen och lära att slå.

Och sedan de slå hela dagen i ända
och förr än mot hemmet om qvällen de vända
så ropa de alla av full hals: Hurrå!
Det är ett bevis man slutat att slå.

Så slutades arbetet uppå de slätter
och punkt för min visa jag härmed sätter
jag denna gång vill inte skriva mer "sjå"
om dessa som nu måste räfsa och slå.

(Toarp, Källstorp, Vemmenhögs hd.)

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVdl:e
15Linberedning

Då hören ryskats upp, bands den i "dockor!"
10 - 12 sådana dockor bundos om och sattes runt-
omkring varandra i en rundel. Så fingo de stå ute
på marken, tills fröna mognade. Då skulle hören
"rivas", så att fröna liksom "kammades av". Fröna
gömdes till varjehanda ändamål och till utsäde.
Den "avrivade" hören lades eller breddes ut på mar-
ken, så den skulle "lena sig" (tavs sig).

Därpå forslades den hem, "dockades"; bröts;
"skättes", "grov- och finhägglades". Efter hägglingen
fick man stora resp. små blånor, och dessa spunnos
och sen var hören färdig att väva med.

Linberedning.

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVH:a
U:h
16.Jul.

Julgran hade de inte hos bönderna, där jag
tjänste.

Julgran.

Ljus stöpte de alltid själva före jul. De smälte talg och hällde den smälta massan i ett högt kärl med en del vatten i på botten, så att massan skulle komma lagom högt. Vekar doppades sedan ner upprepade gånger, tills ljusen blivit lagom tjocka. Stora tregrenaljus stöptes, som skulle brinna julafton, nyårsafton och 'tretttonafton'. Dessa tre nätter sutto de uppe och roade sig med lekar och spela kort till 1 - 2tiden. De spelade om äpplen.

Ljusstöpin
U:h.

Ibland klädde de ut sig till "julaspöge" och gingo omkring i stugorna och låtsades vara zigenare eller kringmandrande hanlare eller något liknande. En kvinna här i

"Julaspöge"

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

17.

hade samlat ihop all världens karaskrällen och flaskor och skräp och kom och kastade in alltsammans på köksgolvet Knutafton, och så smet hon, ty man fick inte visa sig vid sådana tillfällen. Min gubbe gissade vem som gjort det och i gengäld klädde han ut en långhalmskärve och satte i hennes dörr, men då blev hon förskräckligt rädd, då hon öppnade den och figuren trillade in i stugan och gav till ett väldigt skrik. Sådana "Juleknuda eller skrämmeknuda" gjordes ju bara på skoj.

"Juleknuda."

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fastlagsgille ("Kövebal")

" Ungefär 1886 var jag med om fastlagsgille i Lilla Bedinge. Det var fastlagslördag och "tillställarna"gingo omkring med listor, där drängarna fingo anteckna sig. De bjödo var sin tös och fingo betala ungefär 1,50. "Tillställarna" samlade upp pengarna och ordnade gillet på en gård, där man fått löfte om att vara. Innan själva gillet började, skulle man utse "kung" för kvällen. Husbönderna släppte till hästar och på en stolpe med tvärså hängdes omkring nio ringar. Deltagarna voro prydda med pappersblommor och redo runt och sökte med käppar fånga ringarna på "galgen". Den som lyckades taga den största ringen blev "kung" och fick gillet fritt. Så fick de kalla honom "kung" tills klockan tolv på natten, då han sade ifrån, att

Fastlagsgille

("Kövebal")

"Ta ringen"

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV19²

han inte ville kallas så längre, och var det någon, som bröt mot förbudet, så fick denne böta en femma.

Kungen skulle öppna dansen, och den första tös, som han bjöd upp blev "drottning". De utstyrdes med band och sådant om sig för att utmärka deras värdighet, men hur kommer jag inte ihåg.

De fingo kaffe, då de kommo vid 6- 7tiden och Mat och dryck.
sen mat mitt i natten: smörgåsar med mycket smör på, ost, korv, anjovis och ägg och brännvin, som inte saknades på något gille. Senare på morgonen kaffe igen med skorpor och bullar. Jag tycker mig minnas, att karlarna drucko toddy och töserna körsbärs- eller krusbärsvin, som köptes på gästgivargården.

De dansade all slags gammaldags danser efter fiol Danser.
och dragspel: Mazurka, kadrill, polka, "latitå", "kospark" vals, "Ringländaren" m.fl. I "kosparken" där bytte de om par, då de valsat omkring ett slag fruntimren utanför och karlarna inom. Så hoppade de mot varandra och bytte liksom i kadrill, och sen började valsen. Så sjöngo de:
Kommen pågar! Kommen pågar, låt oss följa Hanna. Hopp min Annicka! Hopp min Annicka! Hopp min lilla Annicka!... (mer minns jag ej)

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

20.

3.

Det var sex turer nästan som i kadrill.

Så roade de sig hela natten tills långt fram på morgonen med med nämnda och ännu fler danser eller med andra lekar och skämt. Men så blev det tid att bryta upp och då redo alla drängarna till de ställen, där de fått låna hästarna och visade sig och sen var och en hem till sitt.

2445

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

21

Majvisa (fragment) V.Nöbbelev. Ljunits hd.

Majvisa

Go afton...

God afton om ni hemma är.

Maj är välkommen.

Förlåt oss, om vi väcka er!

Gläd oss Gud för en så ljuvlig sommar.

.....

Ligg ö ligg din gamle stut

maj...

tills krågor och ragnar asar dej ud.

Gläd oss.....

.....

Giv oss mat på silverfat.